

Eversti kouluttaa maasta käsin hevosen Quite Like a Joy kuulaintuntumaa vakaammaksi ja pehmeämmäksi. Oikea tuntuma tulee löytää ensin paikallaan, sitten liikkeessä ja siirtymissä.

Vanhan mestarin opissa

Eversti Christian Carden valmennuksissa hevosen mielentila on tärkein.

TEKSTI MIIA LAHTINEN KUVAT TUULI OKSALAHTI, AINI AHONEN

Eversti **Christian Carde** on käynyt Suomessa säännöllisesti jo kymmenen vuoden ajan. Lehittijuttujakin hänestä on ehditty tekemään varmaan joka sormelle ja varpaalle. Nykyään hän valmentaa Etelä-Suomen lisäksi Oulussa. Erityisesti siellä innostus on ollut valtavaa: syyskuussa järjestettyyn luentotilaisuuteenkin osallistui toistasataa kuulijaa.

Carden systeemi koostuu asioita, jotka on helppo ottaa osaksi hyvää kouluratsastusta. Mutta sitten on olemassa pidempi tie, jossa opetellaan koko systeemin mukainen ratsastus. Siihen on Suomessa sitoutunut useampi ratsasta-

ja. Kymmenessä vuodessa on päästy jo hyvään alkuun.

– Te suomalaiset! Te olette yllättyneitä, kun tulee edistystä! Mutta tämä on kuin kokkausta. Kun teet oikealla reseptillä, sinä onnistut, eversti kannustaa.

Olympialaiset antoivat toivoa everstille, sillä tänä vuonna hyvin levollinen hevonen, **Charlotte Dujardinin** Valegro voitti olympiakultaa.

RANSKALAINEN KOULUKUNTA

Puolessa päivässä saa vain kurkistuksen valmentajan systeemiin, mutta yleensä ensivaikutelma on oikeasuuntainen. On tietenkin hämmästyttävää nähdä,

kun Ranskan koulumaajoukkueen monivuotinen päävalmentaja ja kouluratsastuksen kansainvälinen asiantuntija opettaa ratsukkoja, jotka starttaavat helppoa C:tä. Mutta opettavaista sekin on! Harrastajat harjoittelevat puoli tuntia kerrallaan mestarin opissa, kuka pyöreeä muotoa, kuka siirtymisiä. Ratsastuksen ammattilaisiakin toki nähdään, ja – muutamia askelia piaffea.

Eversti Cardella on systeemi, jonka hän haluaa jakaa kaikille siitä kiinnostuneille. Hän on sekä urheilun että taitteen ystävä, ja hän haluaa, että kouluratsastus pysyy käytännössäkin omien sääntöjensä mukaisena.

Carden edustamassa ratsastuksessa tärkeintä on hevosen mielentila, joka on pidettävä rauhallisena. Kun ratsastus suoritetaan oikein, hevonen ei juuri hikoile, Carde sanoo. Etenkin voimakas hikoilu on seuraus hevosen hermostumisesta ja vääristä vaatimuksista.

Hevosen pitää tuntea koko ajan itsensä luottavaiseksi, siksi ilmapiirin tulee olla leppoisa, Carde korostaa. Jos asiat alkavat mennä väärään suuntaan, hevonen pysäytetään ja sitä rauhoitellaan. Jos ratsastaja jännittyy, myös hänen kätensä jäykistyy, jolloin ei voida päästä tehtävässä rennosti eteenpäin. Rentous on aina ykkösasia, ja hevosen suu on se, missä jännitys ja vastustus helpoiten näkyvät. Hevonen ei saa aukoa suutaan tai narskutella, ja suun pi-

”Päätie kokoamiseen on opettaa hevoselle, että kun se hidastaa vauhtia, aktiivisuuden pitää lisääntyä.”

tää vaahdota vähän.

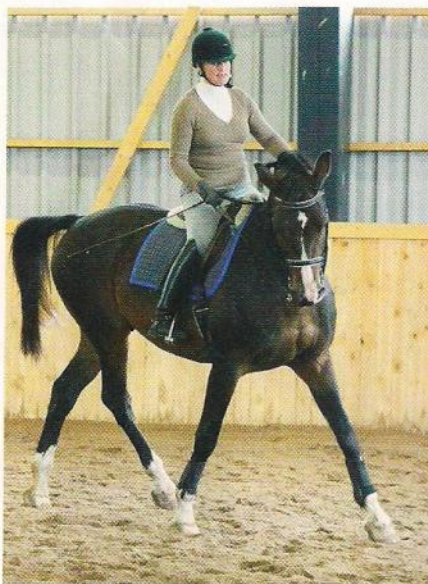
Oppi on järkevää myös etologian, eli nykyaikaisen eläinten käyttäytymistutkimuksen valossa. Uutta oppiessaan hevonen omaksuu myös mielentilan, jossa se oppiessaan oli. Jos hevonen esimerkiksi saadaan tekemään piaffe-askleet aluksi hermostuneena ja pakotettuna, se jatkossa muuttuu hermostuneeksi tehdessään piaffea.

AKTIIVISUUS ILMAN VAUHTIA

Eversti Carde haluaa nähdä hevosten liikkuvan rauhassa, mutta joustavasti ja aktiivisesti. Suurin osa työskentelystä tehdään askelluksessa, jossa kaikki näyttää ja tuntuukin helpolta.

Usein hevosiin laitetaan lisää vauhtia, jotta saavutettaisiin aktiivisuus, Carde huomauttaa. Joskus tämä toimii, mutta edistyneessä kouluratsastuksessa halutaan nimenomaan nähdä aktiivisuutta ilman vauhtia. Tämän huipennus on tietenkin piaffe, jossa aktiivisuus on mahdollisimman korkea, mutta vauhti nol-la. Hevonen on maksimaalisen koottu.

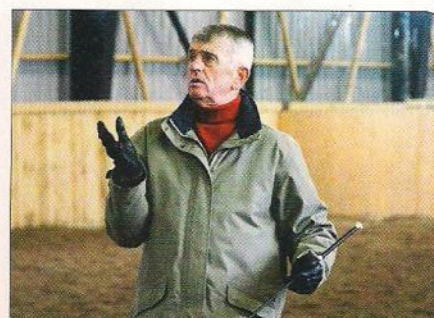
Päätie kokoamiseen onkin opettaa hevoselle, että kun se hidastaa vauhtia, aktiivisuuden pitää lisääntyä. Luonnol-

Leena Tervakorpi ja Diadal tekevät sivuttaisharjoituksia ravissa. Hyvä sivusuuntainen taivutus niskassa ja päässä, sisätakajalka hyvin mukana, eversti analysoi.

lisesti hevosen tekee juuri päinvastoin: sille hidastaminen tarkoittaa rauhoittumista ja käyntiin siirtymistä. Siksi tämä asia pitää nimenomaan kärsivällisesti opettaa.

Jos hevonen on taivuteltu ja venytelty hyvin ja se liikkuu suorana, kokoaminen tulee kuin itsestään. Kun hevosta aletaan koota ensimmäisiä kertoja, siltä voidaan pyytää vain kaksi koottua askelta kerralla, ei enempää. Kokoaminen

Eversti Christian Carde

- S. 1939
- Ranskan Cadre Noirin pitkäaikainen pääratsuttaja ja johtaja
- FEI-tuomari
- Kilpaillut kouluratsastuksessa kaksissa olympialaisissa
- Ranskan maajoukkueen päävalmentaja 1985–1989.
- Valmentautunut myös saksalaisen huippuvalmentajan Willi Schultheisin johdolla.
- Kilparatsastuksen puolestapuhuja ja kriitikko, joka toivoo, että kansainvälinen ratsastajainliitto saisi selkeyttä toimiinsa. Nyt se hänen mukaansa kumarteleeh vähän joka puolelle ja ui eri vaatimusten mukaan, ilman selkeää ja suoraa päämäärää.
- ”Hevoset tekevät hyvää ihmiselle. Niiden kanssa ei etene kepulikonsteilla, toisin kuin ihmisten kanssa joskus”, eversti Carde sanoo.

Ksenja Karahka työskentelee taivutetulla hevosella, jolla hyvin venytetty ylälinja.

”Vaikka rentous on ykkönen, hevosen tulee olla täysin hereillä.”

tulee ratsastamalla vuorotellen jalalla ja kädellä, vuorotellen, eikä koskaan yhtä aikaa. Eikä hevosta ikinä ratsasteta pitkiä pätkiä samassa muodossa.

PYÖREYS JA TASAPAINO

Carde korostaa, että hevosen pitää olla niskasta pyöreä. Aluksi hevoseen saadaan pyöreys väistättämällä takaosaa ulos ja taivuttamalla hitaalla, pehmeällä sivulle ja hieman eteen vievällä sisäohjalla pitäen koko ajan saman tuntu- ma. Hevosta ei saa vetää lyhyeksi niskasta, vaan liike tulee takaa eteen. Kun hevonen toimii, molemmat kädet rentoutetaan heti. Hevonen ratsastetaan takajaloista ahkeraksi ja kevyelle ohjalle, jotta se saadaan tasapainoon. Tärkeää olisi saada hevosen suu ja myös leuka pehmeäksi ja rennoksi.

Työskentelyä tehdään aluksi erittäin paljon ympyrällä, koska siellä hevonen on helpompi pitää pyöreänä. Esimerkiksi siirtymiset hitaampaan askellajiin tulee aluksi aina tehdä ympyrällä, ettei hevonen nouse niskastaan liian ylös. Jos se taas meinaa valahtaa lavoilleen, tarpeen mukaan hevosta voi korjata kevyellä nostavalla ohjasotteella tai kättä voi väristää suun rentouttamiseksi. Siirtymiset pitää oppia tekemään niska ylhäällä ja leukakulma auki. Kiirehtiä ei saa.

Asioista päättää satulassa ihminen, hän määrää muodon ja tuntuman. Vaikka rentous on ykkönen, hevosen tulee olla täysin hereillä, reagoida heti ja sen pitää olla aktiivinen ja tasapainossa.

Ennen laukanvaihtojen opettelua Carde haluaa hevosen olevan jo erittäin hyvässä tasapainossa. Vaihtoja ei voi tehdä ennen kuin hevonen tekee laukka-käynti-laukka-siirtymiset moitteettomasti. Jos lavat pääsevät putoamaan, hevonen vaihtaa helposti takaa jäljessä. Carde ei esimerkiksi halua nähdä ikinä kokemattomalla hevosella vaihtoharjoittelua vastalaukasta myötälaukkaan. Sen sijaan päinvastoin tehtynä harjoitus on oivallinen, koska se vaatii tasapainoa. ♦

Eversti Carde on mestari työstämään hevosia maasta käsin.

Pierre Lannier
créateur français de montres

Tervetuloa tutustumaan!

Akoya

Neitsytpolku 1 • 00140 Helsinki • www.akoya.fi